

ΕΝΙΑΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ψήφισμα Γενικής Συνέλευσης περί των Τεκταινόμενων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Βόλος, 28/03/2022

1. Αξιολόγηση ΕΘΑΑΕ για το ΠΘ

Παρακολουθούμε με έντονη ανησυχία τις εξελίξεις στον χώρο της Τριτοβάθμιας τόσο στο σύνολό τους, όσο και ειδικότερα σε ότι αφορά το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας που φαίνεται να αποτελεί στόχο επιτηδευμένων επιθέσεων στη δημόσια σφαίρα διαλόγου και όχι μόνο.

Αρχικά θα θέλαμε να τονίσουμε την έκπληξή μας με την εκτενή δημοσιότητα που έλαβε η κατάταξη των Παν/μίων από την ΕΘΑΑΕ, αν και σύμφωνα με τον Πρόεδρό της η κατάταξη αυτή δεν αποτελούσε αξιολόγηση. Σύμφωνα λοιπόν με την «μη αξιολογική κατάταξη» της ΕΘΑΑΕ, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με 35 Τμήματα και περί τα 600 μέλη ΔΕΠ (μεγέθη που το φέρνουν στην πρώτη πεντάδα των Παν/μίων της χώρας από άποψη εύρους), κατατάχθηκε 15°. Προς σύντομη αποκατάσταση της αλήθειας αξίζει στο σημείο αυτό να αναφέρουμε ότι διεθνείς κατατάξεις (πχ., <https://webometrics.info/en>) που κατά κύριο λόγο βασίζονται στην παραγόμενη έρευνα, δείχνουν το ΠΘ στην πρώτη 7άδα.

Η αναντιστοιχία αυτή προέκυψε σαφώς λόγω της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε η οποία ήταν τιμωρητική για όσα Ιδρύματα δημιούργησαν νέα Τμήματα την περίοδο διεύρυνσης στα πλαίσια συγχωνεύσεων με τα πρώην ΤΕΙ, καθώς αυτά συνεισφέρουν αρνητικά στο ισοζύγιο εισακτέων και αποφοίτων αφού διανύουν τον 3^ο μόνο χρόνο λειτουργίας τους. Πέραν του παραπάνω υπήρξε πληθώρα κριτηρίων που σαφώς ευνοούσαν τα κεντρικά Παν/μια, ενώ ταυτοχρόνως διεύρυναν σε βαθμό αποσυντονισμού τον ρόλο του μέλους ΔΕΠ. Αξίζει να σημειωθεί ότι για τους θεσπιστές των κριτηρίων, ιδανικά όλα τα μέλη ΔΕΠ ενός Πανεπιστημίου καλούνται να προσθέσουν στο διδακτικό και ερευνητικό τους έργο την ενασχόληση με την πολιτική, τις επιχειρήσεις και το lobbying σε οργανισμούς και θεσμούς. Νωρίτερα δε, γίναμε μάρτυρες έτερων «αδυναμιών» της ΕΘΑΑΕ όσον αφορά στις αξιολογήσεις Τμημάτων, όπου (σε συγκεκριμένες περιπτώσεις) υπήρξε κραυγαλέα αναντιστοιχία μεταξύ του ερευνητικού έργου ποιοτικά και ποσοτικά κάποιων αξιολογητών και της ευθύνης που αναλάμβαναν, ενώ αιτήσεις θεραπείας επί των αποτελεσμάτων δεν έτυχαν καν απάντησης. Τονίζουμε δε ότι εδώ και 3 χρόνια το ΥΠΑΙΘ εμμένει στη μη

αντιστοίχιση Τμημάτων του ΠΘ με Τμήματα των κεντρικών Παν/μίων που φέρουν ακριβώς ίδιους τίτλους και ομοειδές περιεχόμενο σπουδών.

Το άνωθεν τοπίο θρέφει ανησυχίες τόσο για την αμεροληψία και τη στόχευση της ΕΘΑΑΕ, όσο και πολύ περισσότερο για την παραγόμενη πολιτική εκ μέρους του ΥΠΑΙΘ που επικεντρώνεται δυσανάλογα σε αιτήματα κεντρικών Ιδρυμάτων. Σε συνδυασμό και με την χρονική συγκυρία κατά την οποία αναδεικνύονται θέματα Τριτοβάθμιας στη δημόσια σφαίρα (πάντα ενόψει Πανελληνίων) ευλόγως μπορεί κάποιος να αναρωτηθεί εάν τα τεκταινόμενα έχουν ως στόχο τον επηρεασμό των προτιμήσεων των υποψηφίων, καθώς και τη «δικαιολόγηση» συγχωνεύσεων/καταργήσεων Τμημάτων.

Χωρίς καμία διάθεση μηδενισμού του έργου της ΕΘΑΑΕ, αλλά προς ενίσχυση της διαφάνειας και της θέσπισης πιο αντικειμενικών κριτηρίων, η ΓΣ ομόφωνα προτείνει:

- Την αναδιάρθρωση των διαδικασιών της ΕΘΑΑΕ με την εκπροσώπηση στο διοικητικό της σχήμα όλων των Παν/μίων της χώρας.
- Την επανεξέταση των κριτηρίων κατόπιν ευρέως διαλόγου με την Πανεπιστημιακή κοινότητα.

2. Συζήτηση για τους βασικούς άξονες του αναμενόμενου νομοσχεδίου για την Τριτοβάθμια του ΥΠΑΙΘ.

Στις 18/3/2022 δόθηκε μετά τη Σύνοδο των Πρυτάνεων σημείωμα επί του αναμενόμενου νομοσχεδίου του ΥΠΑΙΘ για την τριτοβάθμια. Στο σημείωμα αυτό σκιαγραφούνται 4 βασικοί άξονες ενώ σύμφωνα με όσα ελέχθησαν εκ μέρους του ΥΠΑΙΘ υπάρχει και 5ος άξονας που δεν παρουσιάστηκε και σύμφωνα με τα δημοσιεύματα αφορά στη διοίκηση των Παν/μίων. Επιπλέον καταφθάνουν εκ νέου μηνύματα «εξορθολογισμού» του χάρτη της Τριτοβάθμιας μέσω συγχωνεύσεων/καταργήσεων Τμημάτων.

Όσον αφορά στους άξονες που παρουσιάστηκαν μέσω του σημειώματος είναι δύσκολο να εκφέρει κανείς γνώμη, καθώς πίσω από ευφημισμούς και δηλώσεις καλών προθέσεων μπορεί να κρύβονται αγκάθια στην τελική αποτύπωση σε νομοσχέδιο. Ο σύλλογος θα τοποθετηθεί όταν γίνουν γνωστές περισσότερες λεπτομέρειες αυτών των προθέσεων. Μολαταύτα θα επισημάνουμε τα εξής:

- Για τον πρώτο άξονα που αφορά στο εκπαιδευτικό και ερευνητικό πλαίσιο, τα μέτρα που προτείνονται μπορούν να ιδωθούν ως ένας συνδυασμός: α) ενίσχυσης του πλαισίου απόκτησης δεξιοτήτων έναντι του πλαισίου απόκτησης επιστημονικών γνώσεων σε βάθος, β) ενίσχυσης του ρόλου των κεντρικών Ιδρυμάτων, γ) σταδιακής αποσύνδεσης

των Τμημάτων ως φέρουσες οντότητες προγραμμάτων σπουδών Α' κύκλου, δ) καχυποψίας έναντι των μελών ΔΕΠ όσον αφορά στη διασφάλιση της ποιότητας και ε) περαιτέρω προτροπής στα μέλη ΔΕΠ για εξω-Πανεπιστημιακή απασχόληση με πολιτικο-οικονομική ατζέντα.

Επιπλέον διάφορα στοιχεία του σημειώματος ισχύουν ήδη στην πράξη, όπως θεσμός πρακτικής άσκησης, συνεργασία με βιομηχανίες στην ερευνητική διαδικασία διδακτορικών, και όχι μόνο, σπουδών. Κατά συνέπεια χωρίς περαιτέρω εξειδίκευση των αλλαγών είναι δύσκολο να κριθούν αυτές. Οφείλουμε όμως να τονίσουμε ότι άλλα στοιχεία του σημειώματος έρχονται σε αντίφαση με την μέχρι τώρα πολιτική του ΥΠΑΙΘ. Για παράδειγμα υποχρεώνει τα Τμήματα σε ετήσιο σχεδιασμό προσλήψεων, τη στιγμή που η τρέχουσα ηγεσία του ΥΠΑΙΘ έχει αποδειχθεί εξαιρετικά φειδωλή προς την κατεύθυνση ενίσχυσης με νέα μέλη ΔΕΠ. Ποιος κοροϊδεύει ποιόν;

Ένα δεύτερο παράδειγμα έρχεται από την πραγματική «απλοχεριά» που διαπνέει το σημείωμα όσον αφορά στη διεξαγωγή εξ αποστάσεως μαθημάτων τόσο στον μεταπτυχιακό κύκλο (όπου θα μπορούν να θεσπίζονται αποκλειστικά εξ αποστάσεως τέτοια Προγράμματα Σπουδών), αλλά εν μέρει όπως υπονοείται και για τον Α' κύκλο. Θυμίζουμε ότι κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος το ΥΠΑΙΘ κώφευε όταν τα Παν/μια ζητούσαν λόγω πανδημίας υβριδικό τρόπο λειτουργίας και αντιθέτως υποχρέωσε σε δια ζώσης μόνο διαλέξεις.

Η πλήρης δε «απελευθέρωση» των μεταπτυχιακών προγραμμάτων από όρια στα δίδακτρα, από την υποχρέωση συμμετοχής ελάχιστου έστω αριθμού μελών ΔΕΠ του τμήματος και από την υποχρεωτική δια ζώσης φοίτηση, θα οδηγήσει σε πανεπιστήμια δύο ταχυτήτων εις βάρος των περιφερειακών. Οι μεταπτυχιακές σπουδές θα οργανώνονται στη βάση οικονομικών αντί ακαδημαϊκών κριτηρίων.

- Οι προτεινόμενες αλλαγές στη διεξαγωγή των εκλεκτορικών φέρεται να πηγάζουν από μία δυσπιστία προς τα ΔΕΠ του Τμήματος στο οποίο γίνεται η εκλογή. Η θέσπιση κεντρικών μητρώων γνωστικών αντικειμένων θα επιφέρει τα αντίθετα από τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, καθώς τόσο η αρχικοποίηση όσο και η ενημέρωσή τους, γεμίζει και τους πλέον καλοπροαίρετους με απαισιοδοξία όσον αφορά στην πληρότητα και ταχύτητα των σχετικών διαδικασιών. Να σημειώσουμε στο σημείο αυτό, ότι ακόμα και παγκόσμιες επιστημονικές και επαγγελματικές οργανώσεις, πχ., ΙΕΕΕ, στις σχετικές ταξινομήσεις τους συχνά έχουν ως επιλογή το "Other" ή το "General", ακριβώς γιατί είναι εξαιρετικά δύσκολο να υπάρξει πλήρης καταγραφή γνωστικών αντικειμένων. Μοιραία λοιπόν είναι δύσκολο να αποφύγει κανείς να πέσει είτε στην παγίδα της υπερ-γενίκευσης που θα οδηγήσει σε αδυναμία αποτύπωσης των αναγκών των τμημάτων, είτε στην παγίδα της υπερ-εξειδίκευσης στην οποία περίπτωση τα κενά στην ταξινόμηση που θα προκύψουν, θα πλήξουν κυρίως νέους επιστήμονες με

μοντέρνα ερευνητικά αντικείμενα τα οποία δε θα συμπεριλαμβάνονται στις ταξινόμησεις. Πιστεύουμε ότι αν στόχος του ΥΠΑΙΘ είναι πραγματικά και όχι προσχηματικά η ενίσχυση της ποιότητας, αξίζει να μελετηθεί η σκοπιμότητα ενός πλαισίου στο οποίο το κάθε Πανεπιστήμιο/Τμήμα θα ορίζει και δημοσιεύει αντικειμενικά κριτήρια (πέραν των εκ του νόμου ελαχίστων) για κάθε βαθμίδα. Τα κριτήρια δε αυτά μπορεί να αποτελούν και μέρος της αξιολόγησης. Σε συνδυασμό με την ενίσχυση του ρόλου των Τμημάτων στις εκλογικές διαδικασίες μελών ΔΕΠ, ο παραπάνω άξονας θα μπορούσε να συμβάλει τόσο στην ενίσχυση της ποιότητας, όσο και στην ενίσχυση της λειτουργικότητας των Τμημάτων και τη μείωση της γραφειοκρατίας.

- Για τους άξονες 2 και 3 που αφορούν σε λειτουργικότητα και σύνδεση με την κοινωνία δεν μπορεί να υπάρξει ασφαλές σχόλιο καθώς είναι εξόχως γενικόλογες.

- Ο τελευταίος άξονας που αφορά στο ΔΟΑΤΑΠ, αν και εξαιρετικά σύντομος, αποτυπώνει την επικίνδυνη αντίληψη για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ως χώρου παραγωγής και αγοράς τίτλων σπουδών. Ενδεικτική είναι η διατύπωση «απελευθέρωση εισδοχής αλλοδαπών και Ελλήνων φοιτητών σε προγράμματα σπουδών β' και γ' κύκλου των Ελληνικών Πανεπιστημίων, χωρίς την υποχρέωση προηγούμενης αναγνώρισης τίτλου σπουδών». Αυτή η τελευταία ρύθμιση, όπως είναι διατυπωμένη, μπορεί να οδηγήσει σε ακαδημαϊκή αναγνώριση μη πανεπιστημιακών τίτλων από το παράθυρο. Αναμένουμε να αποσαφηνιστεί η σκοπιμότητά της.

Στους παραπάνω άξονες έρχεται να προστεθεί όπως διαφαίνεται η αλλαγή στον τρόπο διοίκησης των Παν/μίων, καθώς και οι συγχωνεύσεις/καταργήσεις Τμημάτων. Επί αυτών η θέση της ΓΣ είναι:

- Λέμε όχι σε οποιαδήποτε υποχώρηση από τον δημοκρατικό τρόπο λειτουργίας των Παν/μίων, όπως αυτή που θα φέρουν τα Συμβούλια. Εξάλλου η προηγούμενη εμπειρία 2011-2017 κατέδειξε ότι ο θεσμός ήταν δυσλειτουργικός και εν τέλει αποτυχημένος.

- Διαφωνούμε στη θεσμοθέτηση μανάτζερς, με διαδικασίες που ξεπερνούν το δημοσιούπαλληλικό κώδικα, ως μέσο αντιμετώπισης υπαρκτών ή μη προβλημάτων. Έχουμε απόλυτη εμπιστοσύνη στο διοικητικό προσωπικό που έχει πολύχρονη πείρα.

- Λέμε όχι στην αντιεπιστημονική εμμονή της Πολιτείας για μείωση του βαθμού εξειδίκευσης στο συνολικό εργατικό δυναμικό της χώρας. Πράγματι, έχει αποδειχθεί ότι ο αριθμός πτυχιούχων μίας χώρας είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας.

- Λέμε όχι σε συγχωνεύσεις και καταργήσεις Τμημάτων που αντιτάσσονται στην στρατηγική ανάπτυξης των ιδρυμάτων, κυρίως δε όταν αφορούν Τμήματα τα οποία δεν έχουν ωριμάσει ακόμα και δεν έχουν αποδώσει αποφοίτους. Η συζήτηση που διακινείται για συγχωνεύσεις Τμημάτων με α λα καρτ κριτήρια και χωρίς την έγκριση

της συγκλήτου, ξεφεύγει εντελώς του ακαδημαϊκού τρόπου λειτουργίας και ως εκ τούτου μας βρίσκει εντελώς αντίθετους.

- Καλούμε όλους τους πολιτικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς και στις δύο Περιφέρειες που εδράζει το ΠΘ, να φανούν αρωγοί προς την κατεύθυνση διασφάλισης της ευρείας, ποιοτικής και δημοκρατικής παρουσίας του ΠΘ στους 5 νομούς που δραστηριοποιείται.

-Καλούμε τη διοίκηση να μην ενδώσει στις αντιδημοκρατικές και αυταρχικές προθέσεις του ΥΠΑΙΘ που θα οδηγήσουν σε οπισθοδρόμηση.

- Δεν θα σταματήσουμε να τονίζουμε την ανάγκη αύξησης της χρηματοδότησης των ελληνικών πανεπιστημίων και της έρευνας τουλάχιστον στο επίπεδο του ευρωπαϊκού μέσου όρου μια και είμαστε στις τελευταίες θέσεις εδώ και πολλά χρόνια.

- Διεκδικούμε νέες θέσεις ΔΕΠ και άμεση αντικατάσταση των θέσεων μετά από αποχώρηση ή συνταξιοδότηση καθώς είμαστε στη χειρότερη θέση της ΕΕ στη σχέση αριθμού φοιτητών ανά μέλος ΔΕΠ. Πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί η συνέχιση της χρηματοδότησης του ΕΛΙΔΕΚ και να γίνει άμεση η επαναφορά των κοινωνικών κριτηρίων στις υποτροφίες του ΙΚΥ.

- Τέλος, διεκδικούμε αναμόρφωση της κατανομής των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης ώστε να συμπεριληφθεί γενναίο ποσοστό για την έρευνα.

3. Μισθολογικά

Η ΓΣ του ΕΣΔ επισημαίνει προς κάθε κατεύθυνση ότι κατά την τελευταία 20ετία, οι μισθοί των μελών ΔΕΠ (αλλά και των διδασκόντων ΠΔ. 407/80) έμειναν είτε στάσιμοι, είτε μειώθηκαν κυρίως στα χρόνια των μνημονίων. Συγκριτικά δε με τα μισθολόγια άλλων δημόσιων λειτουργών υποχώρησαν σημαντικά. Στην τρέχουσα φάση κατά την οποία ο πληθωρισμός στη χώρα καλπάζει, η εξάλειψη αυτής της αδικίας γίνεται επιτακτική. Τονίζουμε ότι η εικόνα των "οικονομικά εύρωστων" καθηγητών που εσκεμμένα έχει καλλιεργηθεί στο ευρύ κοινό, απέχει κατά πολύ από την πραγματικότητα που βιώνει η συντριπτική πλειονότητα των συναδέλφων. Για τους παραπάνω λόγους:

- Καλούμε όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα να μετάσχει ενεργά σε όλες τις εκδηλώσεις ενόψει απεργιακής κινητοποίησης της ΑΔΕΔΥ στις 6/4.

- Καλούμε την κυβέρνηση να επαναφέρει τους μισθούς μας στα προ μνημονίων επίπεδα.

4. Θέματα ακαδημαϊκής δεοντολογίας

Το τελευταίο χρονικό διάστημα γίναμε μάρτυρες ζητήματος λογοκλοπής σε διδακτορική διατριβή δημόσιου προσώπου στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ. Τούτο δε υπήρξε αφορμή για εκ νέου γύρο σχολιασμών σχετικά με την αξιοπιστία του Δημόσιου

Πανεπιστημίου. Θα θέλαμε να τονίσουμε προς την ακαδημαϊκή κοινότητα του ΠΘ αλλά και το κοινωνικό σύνολο ότι οι μεμονωμένες εξαιρέσεις δε χτίζουν κανόνα και ο κανόνας είναι ότι το θεσμικό πλαίσιο εκπόνησης διδακτορικής διατριβής στα Δημόσια Πανεπιστήμια είναι ιδιαίτερος αυστηρό σε τέτοια ζητήματα. Η διασφάλιση δε της πρωτοτυπίας του συνόλου της διατριβής διασφαλίζεται τόσο θεσμικά, όσο και τεχνικά μέσω λογισμικού εντοπισμού λογοκλοπής. Αναμφίβολα όσο ισχυρό πλαίσιο και να τεθεί, πάντα θα υπάρχουν οι ελάχιστες εξαιρέσεις προς επιβεβαίωση του γενικού κανόνα. Είναι χρέος της ακαδημαϊκής κοινότητας σε τέτοιες περιπτώσεις, να διασφαλίζει με κάθε δόκιμο τρόπο, ότι οι όποιες παραβάσεις των κανόνων ηθικής και δεοντολογίας, επιφέρουν ανάλογης βαρύτητας επιπτώσεις.

Ως μέλη ΔΕΠ έχουμε ζήσει και θυμόμαστε (με κάποια νοσταλγία ίσως) την αρχή του ταξιδιού μας στον κόσμο της έρευνας που είναι η εκπόνηση της διδακτορικής μας διατριβής. Πασχίζουμε, ενίοτε και υπό αντίξοες υλικοτεχνικές συνθήκες, για να ζήσουν και οι υποψήφιοι διδάκτορες μας το ταξίδι αυτό, ωθώντας τους να φτάσουν σε θεωρητικούς τόπους που εμείς δεν καταφέραμε και ερευνητικά λιμάνια που δεν επισκεφθήκαμε. Εξάλλου το μέγα στοίχημα για εμάς είναι οι φοιτητές μας να μας ξεπεράσουν. Είμαστε κάθετοι λοιπόν όταν δηλώνουμε ότι θα εξαντλήσουμε όλες μας τις δυνάμεις, για να μην επιτρέψουμε σε κανέναν από τους γνωστούς κύκλους συκοφάντησης του Δημόσιου Πανεπιστημίου να δημιουργήσουν ατμόσφαιρα απαξίωσης.

- Με αφορμή το γεγονός ότι το προαναφερθέν ζήτημα λογοκλοπής στο ΕΚΠΑ αφορά (ως θύμα) και σε διδάκτορα του Πανεπιστημίου μας, καλούμε τα αρμόδια όργανα του ΠΘ να προστατέψουν την πνευματική του ιδιοκτησία με κάθε πρόσφορο μέσο.

Για τη ΓΣ του Συλλόγου

Η Πρόεδρος
Βανέσσα Κατσαρδή

Ο Γραμματέας
Αθανάσιος Λουκόπουλος